

KO TI KONTROLIŠE NOVČANIK ?

KAKO PREPOZNATI EKONOMSKO NASILJE
NAD ŽENAMA I DJEVOJKAMA?

Nasilje u porodici propisano je kao krivično djelo u članu 222. Krivičnog zakona Federacije BiH 2003. godine i kao takvo je kažnjivo. Prema Istanbulskoj konvenciji koju je BiH potpisala i ratifikovala 2014. godine, te Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH iz 2013. godine, ekonomsko nasilje nad ženama je prepoznato kao oblik rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici.

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Federacije BiH propisuje da žena koja je preživjela nasilje u porodici ima pravo na osiguravanje osnovnih životnih potreba u pogledu neophodnog zdravstvenog, socijalnog i materijalnog zbrinjavanja kao i pravo osiguravanja pravne pomoći za rješavanje socijalnog, ekonomskog i drugog statusa.

Strategija za provedbu Istanbulske konvencije u BiH koja je usvojena 2015. godine naglašava neophodnost upotrebe rodno osjetljivog budžetiranja koje bi moglo biti usmjereno prema politikama i programima prevencija nasilja nad ženama, obrazovanju žena i djevojčica radi postizanja veće ravnopravnosti, njihovog ekonomskog osnaživanja, te drugih vidova prevencije.

Ekonomsko nasilje često ne možemo vidjeti golim okom, ali da bismo ga lakše razumjele/i, važno je znati da ekonomsko nasilje podrazumijeva različite radnje koje, između ostalog, mogu biti:

onemogućavanje i zabrana zapošljavanja i rada ženi

uznemiravanje i zastrašivanje žene na njenom radnom mjestu

oduzimanje prava ili davanje zabrane ženi da raspolaže ličnom zaradom ili imovinom stečenom radom

prisiljavanje žene na ekonomsku ovisnost

oduzimanje prava ili davanje zabrane ženi da raspolaže prihodima stečenim nasljedstvom, invalidninom, penzijom, ili drugom vrstom socijalne naknade, poklonom, imovinom stečenom igrama na sreću i sl.

zabrana, pokušaj zabrane ili onemogućavanje ženi da koristi svoju ličnu ili zajedničku imovinu

oštećenje ili uništenje lične imovine žene ili zajedničke imovine

prisila da žena podigne kredit iz komercijalnih banaka na svoje ime

podizanje kredita, zajmova i hipoteka na zajedničkoj imovini bez znanja supruge/partnerice/žene

nedozvoljavanje i osporavanje da supruga/partnerica bude upisana kao suvlasnica zajedničke nekretnine u zemljišnoj knjizi, podrazumijevanje da se kći/žena odrekne svog dijela nasljedstva u korist muških srodnika i osporavanje njenog prava na nasljedni dio

uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog domaćinstva, sredstava koja su potrebna ženi/supruzi/partnerici za njene potrebe, ali i za djecu i druge članove/ice porodice

uskraćivanje ženi/supruzi/partnerici sredstava za kupovinu proizvoda za održavanje lične higijene, hrane, odjeće i obuće za sebe, djecu i druge članove/ice domaćinstva

uskraćivanje ženi/supruzi/partnerici sredstava za neophodne zdravstvene preglede i javni prevoz za sebe, djecu i druge članove/ice domaćinstva

uskraćivanje hrane, vode, lijekova, kao i drugih osnovnih životnih namirnica i potreba ženi/supruzi/partnerici, djeci ili drugim članovima/icama domaćinstva

Svaki vid upravljanja tvojim sredstvima i tvojom imovinom bez tvoje dozvole je ekonomsko nasilje!

Šta uraditi ukoliko si preživjela/doživljavaš ekonomsko nasilje?

Ekonomsko nasilje možeš prijaviti nadležnim institucijama - policiji i centru za socijalni rad, a također i putem besplatnog poziva na broj **SOS telefona 1265** za Federaciju BiH i **1264** za Republiku Srpsku.

1265

1264

Znaj da nisi sama u ovom procesu i da aktivistkinje i feministkinje pružaju podršku ženama radeći na njihovom osnaživanju kako bi izašle iz kruga nasilja. Različite ženske nevladine organizacije te druge formalne i neformalne ženske grupe pružaju pomoć, podršku i savjete ženama koje su preživjele rodno zasnovano nasilje uključujući i ekonomsko nasilje.

NEKE OD METODA KOJE MOGU BITI KORISNE:

Ostvari kontakt sa finansijskim i pravnim stručnjacima i stručnjakinjama, traži informacije o svojim pravima i načinu osiguranja svoje imovine prije stupanja, tokom trajanja, ali i nakon završetka životne zajednice (sklapanje predbračnog ugovora, podjela bračne stečevine, upis vlasništva nad nekretninom u zemljišnu knjigu...).

Kod donošenja konačnih odluka konsultuj finansijske stručnjake/inje kao i stručnjake/inje koji/e se bave nasljednim i imovinskim pravima. Pokušaj prikupiti sve informacije o svojoj imovini, a svu svoju pokretnu imovinu kojoj možeš pristupiti ostavi na sigurno mjesto.

Po izlasku iz nasilne zajednice, pobrini se da nasilni partner ili drugi član/ica porodice nema pristup tvojim bankovnim računima i karticama, prijavi odmah svako neovlašteno korištenje računa ili imovine, rasporedi svoju imovinu i napravi plan koji će ti pomoći da se osjetiš sigurnom u ovom procesu.

Šta god da odlučiš - želim da znaš da ti nisi kriva i da nisi sama. Proces donošenja odluke je težak i moraš biti jaka kako bi donijela ispravnu odluku. Dok razmišljaš, za svaki slučaj na jedno mjesto spakuj sve dokumente (svoje i dječije), rodne listove, zdravstvene knjižice i pasoše i ostavi ih na mjestu odakle lako možeš da ih uzmeš. Ako možeš, dokumente kopiraj i kopije ostavi na sigurno mjesto. Spakuj jednu do dvije rezervne presvlake za sebe i djecu i pokušaj da to ostaviš kod neke osobe kojoj vjeruješ (komšinica u koju imaš povjerenja, prijateljica ili slično). Ako imaš ušteđevine, pokušaj organizovati da tvoja ušteđevina bude na sigurnom i lako dostupnom mjestu, i da nasilnik ne zna za nju. Pokušaj uvijek u novčaniku imati bar 20 KM za taksi i rezervnu karticu za telefon sa svim najvažnijim telefonskim brojevima i dovoljno kredita na računu da možeš obaviti nekoliko razgovora. Kod komšinice/prijateljice ostavi i listu sa najvažnijim telefonskim brojevima. Obavezno spakuj rezervu lijekova za sebe i djecu ako ih koristite. Napravi spisak najvažnijih telefona i nauči ih napamet. Razgovaraj s nekim u koga imaš povjerenja i obavijesti tu osobu o svojoj odluci. I nemoj zaboraviti - ti nisi sama! Sretno!

(Selma H., aktivistkinja za ženska prava)

Fondacija CURE u sklopu projekta Feminist policy advocacy in BiH provodi „Feminističke aktivnosti zagovaranja za ekonomsko osnaživanje i društveno-ekonomske mjere podrške marginalizovanim skupinama žena“ s ciljem da institucije donose i provode ekonomske mjere zapošljavanja i samozapošljavanja žena koje su preživjele nasilje u porodici i drugih marginalizovanih skupina žena u FBiH.

EKONOMSKO NASILJE JE NASILJE!

ZNAJ, NIKADA NISI KRIVA ZA NASILJE KOJE TI SE DEŠAVA!

BUDI SIGURNA DA NISI SAMA!

Ovaj materijal potpuno ili djelimično finansira Švedska agencija za međunarodnu razvojnu saradnju (Sida) i Kvinna till Kvinna fondacija. Sida i Kvinna till Kvinna ne moraju se neminovno slagati sa mišljenjima iznesenim u publikaciji. Za sadržaj su odgovorne same autorice.

This material is completely or partly financed by the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida) and the Kvinna till Kvinna Foundation. Sida and Kvinna till Kvinna do not necessarily agree with the opinions expressed. The authors alone are responsible for the content.

**KVINNA
KVINNA**

